

CD-391 STEREO

digital

Music from the time of Christian IV Songs and Harpsichord Music

ULRIK COLD LARS ULRIK MORTENSEN
ROGERS COVEY-CRUMP JAKOB LINDBERG
A BIS original dynamics recording

Music from the time of Christian IV

Songs with Harpsichord

TERKELSEN, Søren (c.1590-1656/7)

1. Hylas vill intet gifte sig
(Astree Siunge-Choer. Eller Allehaande
artige oc lystige ny verdslige Viser/med
deris Melodier ... Anden Snees ...
Kiøbenhaffn ... 1653, No.15) 2'25
2. Daphnissis bekymrede Kiærligheds Tancker/
Der hand icke kunde være hos sin Galathee 2'21
(Astree Siunge-Choer ... Første Snees ...
Lyckstadt ... 1648, No.2)
3. Coridons Klage-Viser/Der hand/formedelst
fremmed Affgunst/bleff tvungen/til at
forlade dend edle Delia 2'27
(... Første Snees, No.19)
4. Myrtillo Klage-Viser/Til sin allerkiæreste
Amaryllis/der hun en Tjdlang var forreist
paa fremmede Steder 1'55
(... Første Snees, No.8)

VOIGTLÄNDER, Gabriel (1596-1643)

5. Als er guten Bescheid von seiner Damen
empfangen 2'45
(Erster Theil Allerhand Oden vnnd
Lieder ... Sohra ... 1642, No.38)
6. Ein Sommerliedlein 3'20
(... Allerhand Oden ..., No.55)

ULRIK COLD/LARS ULRIK MORTENSEN

Songs with Lute

DOWLAND, John (1562-1626)

7. I saw my Lady weepe 5'25
(The Second Booke of Songs and
Ayres ... London ... 1600, No.1)
8. A shepherd in a shade 2'55
(Second Booke of Songs ..., No.17)
9. Flow my teares (Lachryme) 3'39
(Second Booke of Songs ..., No.2)
10. Cleare and Cloudie sweet as Aprill
showring 2'51
(Second Booke of Songs ..., No.21)
11. Sorrow sorrow stay, lend true repentant
teares 2'50
(Second Booke of Songs ..., No.3)

ROGERS COVEY-CRUMP/JAKOB LINDBERG

Harpsichord solo

SCHILDT, Melchior (1592/3-1667)

12. Paduana Lachrymae 5'10
Variations on Dowland's "Lachrymae".
(The "Voigtländer tablature", manuscript
keyboard tablature in a copy of Gabriel
Voigtländer, "Allerhand Oden vnnd Lieder"
in the Royal Library, Copenhagen)

SCHEIDEMANN, Heinrich (c.1596-1663)

13. Englische Mascarada oder Judentanz 3'18
(The "Voigtländer tablature")

SCHILDT, Melchior (1592/3-1667)

14. Gleichwie das Feuer 4'00
(The "Voigtländer tablature")

LARS ULRIK MORTENSEN

Songs with Harpsichord

TERKELSEN, Søren (c.1590-1656/7)

15. Daphnis beder sin Galathee/at hun paa sin
Reise uden Affladelse vil tæncke paa hannem/
oc jo komme snart til hannem igien 3'53
(... Anden Snees, No.18)
16. Jt trofast Hierte gaar for Alting 2'50
(Astree Siunge-Choer ... Tredie Snees ...
Kiøbenhaffn ... 1654, No.6)
17. Dend højestbedrøffuede Daffnissis Hierte-
sørgelige Klage-Viser 2'44
(... Tredie Snees, No.7)
18. Druckenskabs oc Vinens sølsomme
Virckelse. En Dricke-Viser 2'33
(... Tredie Snees, No.20)

ULRIK COLD/LARS ULRIK MORTENSEN

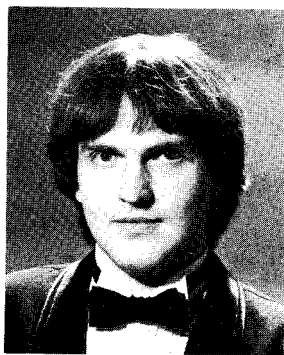
Nos. 1,5,6 and 15-18 are to be found in Vol.1 of
the series "Music at the time of Christian IV",
Copenhagen, Engstrøm og Sødning, 1988.
Nos. 12-14 are in Vol.2 of the same series.

Ulrik Cold
(photo: Rigmor Mydtskov)

Lars Ulrik Mortensen
(photo: Rigmor Mydtskov)

Jakob Lindberg

Christian IV and Music

As a patron of music, Christian IV was generous. He surrounded himself with music all the time — both at home and while travelling. He employed singers and musicians to an extent which had not been met with earlier, and the Royal Chapel could easily compare with those of other European princes and sovereigns. About 80 people were employed in the Chapel when it was at its height.

The music was divided into three groups: the instrumentalists, the singers and the trumpeters — each group with its own functions, but also with a possibility to unite their efforts on especially festive occasions. The King wisely mixed local and foreign forces. A number of talented Danish musicians were sent to study abroad — to England and especially to Italy, with the famous Giovanni Gabrieli in Venice — and they returned with strong impressions of foreign trends, utilising them at court for a shorter or longer period. Two figures stand out among the foreign musicians, who came from Germany, France, Poland, Italy and England: the lutenist John Dowland, who came from England in the early years of the reign of Christian IV, and the leader of the Court Chapel in Dresden, Heinrich Schütz, who was called to Denmark as musical director in connection with the court festival of the century, *Det store Bilager* (The Ceremony of the Bed) in 1634, the wedding of Prince Christian, the heir apparent, with the Saxon princess Magdalena Sibylla.

The reign of Christian IV — 1588-1648 — stands out as a rich period in Danish musical history. Never before or since did Denmark, and especially the court in Copenhagen, take up so much space on the map of European musical history.

The Songs

The songs on the present disc cover a wide field, from Søren Terkelsen's coarse drinking song (No. 18) to John Dowland's "Lachrimæ" (No. 9) with its resignation and melancholy. Many of them have probably been sung both at the royal ban-

quet and in the merry company of nobles and commoners. Anyway, all of them were printed in their own days, so they must have had a certain circulation throughout the kingdom.

Gabriel Voigtländer (1596-1643) was a professional trumpeter. After some years in Germany he was employed at the court of Prince Christian, heir apparent, in Nykøbing Castle at Falster. Certain facts, however, indicate that he may have been in Denmark a couple of times before. He was probably among the host of local and foreign musicians who took part in the extensive wedding festivities in Copenhagen in 1634, when the heir apparent was married to the Saxon princess, Sibylla Magdalena. A contemporary eye-witness, the secretary of the French ambassador, relates that lascivious ditties were sung during the wedding reception, which made the ladies blush! Some of these songs may have been by Voigtländer.

The Prince himself decided that these songs were to be printed, and he generously contributed funds for the publication. In return he claimed all the copies from the printer in Sorø for himself! Naturally this request was not complied with. In 1642 they came out with the title "Allerhand Oden vnnd Lieder", dedicated to the Prince and the King, Christian IV. The title states that their author wrote them "for the amusement of persons of high and low rank at parties and gatherings ...".

The collection consists of about 100 songs, the texts probably written by Voigtländer himself: drinking songs, love songs, satirical songs etc. together with some serious songs (like No. 6 on the present disc). The music is mainly based on the so-called "principle of parody"; most of the songs — probably all of them — use pre-existing melodies taken from different sources, only a few of which have been identified. Among the latter are songs by John Dowland and Orazio Vecchi. One of Voigtländer's melodies has lived on in Danish tradition right up to the present day: No. 38 (No. 5 on the disc), "Herbey, herbey du

gantze Schaar". No less a person than Thomas Kingo, the Danish hymn writer, used this melody for his famous declaration of love to Sille Balkenborg, "Chrysillis du mit verdens guld".

Voigtländer's collection became a success; it came out in no less than six editions between 1642 and 1664 in Sorø, Lübeck and Goslar. His songs became known both at home and abroad. Most markedly they influenced Søren Torkelsen (c.1590-1656/57), Danish poet and Christian IV's customs officer in Glückstadt. He was not a poetical genius, but he has a certain literary fame as mediator and translator of German and French literature. In this capacity he contributed to the efforts in those days to make the Danish language acknowledged and literarily useful. Today we only remember him because of his three scores of translated songs, "Astree Siunge-Choer" from 1648-54. The title derives from a huge French pastoral novel by Honore d'Urfé, which Torkelsen translated into Danish. The connection with the novel, however, is very loose: as Torkelsen could not get hold of the original French melodies to the poems of the novel, he found other melodies that fitted the poems; he gave them new texts, however, some of them translated from Voigtländer's "Allerhand Oden"! Thus neither the melodies nor the texts of "Astree Siunge-Choer" have any connection with the novel. Only the name Astrea is left.

As may be seen from the enclosed texts, Torkelsen's choice of words is often dictated by the rhymes rather than by the contents. In spite of this, these songs with their sometimes very beautiful melodies may still be impressive even today, especially if a modest "modernisation" of words and pronunciation is made, as on the present recording.

Torkelsen's songs were also used by others. Again Thomas Kingo, the hymn writer, is the most prominent example. He used Torkelsen's songs for some of his hymns, thus "making harmonious and pleasant tunes so much more heavenly", as Kingo said; No.17 on the disc is an

example; it is known from Kingo's hymn "Nu rinder solen op af Østerlide".

The songs of John Dowland represent a different and more refined genre, the English lute song, the so-called "ayre". As mentioned above, Dowland was employed at the court of Christian IV for eight years. During this period he wrote some of his best-known works, for instance many of the songs which were later printed in his "Second Booke of Songs and Ayres", from which all Dowland's songs on the present disc derive. The dedication of this collection is dated "From Helsingoure in Denmarke the first of June, 1600" — clearly indicating that they were written in Denmark. No doubt the most famous of the songs is No.9 on the disc, "Flow my teares", written to Dowland's famous "Lachrymæ", which is known both in a version for lute and in a version for viol ensemble. This work almost became a trade mark for John Dowland all over Europe. The song — just like the other Dowland songs on the disc — is characteristic of the humour of melancholy, which indeed was the fashion in those days, but which was especially conspicuous in Dowland's work: "Semper Dowland, semper dolens" (Always Dowland, always mournful), as the title of one of his lute pieces goes.

Christian IV was very careful when it came to the musical education of his many children. For this purpose he bought instruments and music, and competent foreign musicians were employed as teachers to the children. One of them was Melchior Schildt (1592/93-1667). A handwritten appendix to a copy in the Royal Library in Copenhagen of Voigtländer's "Allerhand Oden" contains a couple of keyboard variations by Schildt, which may be heard on the present disc. Both of them are based on themes which are of English origin. The first of them (No.12) is based on John Dowland's "Lachrymæ", mentioned above, whereas the second (No.14), "Gleichwie das Feuer", derives from the English "masque" tradition in spite of its German title. The third

set of variations, which comes from the same source, was written by the Hamburg organist Heinrich Scheidemann (c.1596-1663), who like Schildt had been a pupil of the great organ master of those days, J.P. Sweelinck. The theme of Scheidemann's "Englische Mascherata" (No.13) also comes from England as indicated by the name, but further details about its origin are not known.

The music on the present disc comprises a broad selection of what may have sounded round the King and his family; but the music was also played among common people in the towns and in the manor houses of the nobility. The music may give us a glimpse of the atmosphere that marked everyday life in Christian IV's Denmark; this is not conspicuous festive music, but the functional music of everyday life among high and low.

Christian IV og musikken

Som musikmæcen var Christian IV rundhåndet. Altid omgav han sig med musik — hjemme og på rejse. Han ansatte sangere og musikere i et omfang som aldrig tidligere, og kongens kapel kunne nok måle sig med andre europæiske fyrsters og regenters. Op mod 80 mand var ansat i musikkorpset, da det var på sit højeste.

Dette var inddelt i tre grupper: instrumentisterne, sangerne og trompeterne — hver med sine bestemte funktioner, men også med mulighed for at forene kræfterne ved særlig festlige lejligheder. Kongen sørgede klogeligt for at blande hjemlige og udenlandske kræfter. Adskillige talentfulde danske musikere blev sendt på studieophold udenlands — til England og navnlig til Italien, hos Giovanni Gabrieli i Venedig — og de hjembragte stærke indtryk fra det fremmede og udmøntede dem i deres egen musik. Men kongen nøjedes ikke med det. Han indforskrev også udenlandske mestre, som i kortere eller længere tid fik ansættelse ved hoffet. I rækken af disse fremmede musikere, som kom fra Tyskland, Frankrig, Polen, England og Italien, skiller især to sig ud: lutspringeren John Dowland, der kom fra England i de tidlige år af Christian IV's regeringstid, og hofkapelmesteren fra Dresden, Heinrich Schütz, der blev kaldt hertil som leder af musikken i forbindelse med århundredets hoffest, *Det store Bilager* i 1634, den udvalgte Prins Christian's bryllup med den saksiske prinsesse Magdalena Sibylla.

Christian IV's regeringstid — 1588-1648 — fremstår således som en frodig periode i Danmarks musikhistorie. Aldrig før og aldrig siden havde Danmark, og specielt hoffet i København, indtaget en sådan plads på det musikhistoriske europakort.

Viser og sange

De sange, der præsenteres på denne plade, spænder vidt — fra Søren Terkelsens platte drikkeviser (nr.18) til John Dowlands melankolske resignation i hans "Lachrimæ" (nr.9). Mange af dem har

sikkert lydt både ved kongens tafel og i muntert lag hos høj og lav. De var i hvert fald alle trykt i samtiden, så de må have haft en vis udbredelse rundt i kongeriget.

Gabriel Voigtländer (1596-1643) var trompeter af profession. Efter en række år i Tyskland fik han i 1636 fast ansættelse ved den udvalgte Prins Christians hof i Nykøbing Falster. Meget tyder dog på, at han havde været i Danmark et par gange forinden. Han var muligvis blandt de talrige inden- og udenlandske musikere, der medvirkede ved de omfattende bryllupsfestligheder i København i 1634. Et samtidigt øjenvidne — sekretæren hos den franske gesandt — fortæller i hvert fald, at der ved bryllupsmiddagen blev sunget saftige viser, som fik damerne til at rødme! Det kan meget vel bl.a. have været viser af Voigtländer.

Det var Prinsen selv, der forlangte viserne trykt, og han bidrog også med et rundhåndet tilskud til udgivelsen. Til gengæld forlangte han samtlige eksemplarer fra trykkeren i Sorø for sig selv! Det sidste blev dog ikke overholdt. I 1642 udkom de under titlen "Allerhand Oden vnnnd Lieder", til-egnet den udvalgte prins Christian og Christian IV. Af titlen fremgår det, at de er tænkt brugt "til særlig morskab for personer af høj og lav stand ved selskaber og sammenkomster ..."

Samlingen består af knap 120 digte, formentlig forfattet af Voigtländer selv: drikkeviser, elskovsviser, hyrdeviser, smædeviser osv. samt enkelte mere seriøse viser (som f.eks. nr. 6 på denne plade). Hvad musikken angår, er der tale om det såkaldte 'parodiprincip': de fleste af sangene, måske dem alle, er skrevet til allerede eksisterende melodier, taget forskellige steder fra. Kun få af melodierne er blevet identificeret, heriblandt melodier af John Dowland og Orazio Vecchi. En enkelt af Voigtlænders melodier har levet i dansk tradition helt frem til i dag. Det gælder nr. 5 på pladen, "Herbey, herbey du ganzte Schaar". Det skyldes, at ingen ringere end Thomas Kingo brugte melodien til sin berømte kærlighedserklæring til Silke Balckenborg, "Chrysillis du mit verdens guld".

Voigtlænders samling blev en succes: den ud-

kom i ikke færre end seks udgaver mellem 1642 og 1664 i Sorø, Lübeck og Goslar. Hans sange fik betydning både i udlandet og herhjemme. Mest markant satte de sig spor hos Christian IV's tolder i Glückstadt, den danske digter Søren Terkelsen (c.1590-1656/7). Han var ikke noget stort digterisk geni, men fik betydning som formidler og oversætter af specielt tysk og fransk digtning. På denne måde kom han til at tage del i de nationale bestræbelser, som var fremme i tiden på at gøre det danske sprog agtet og litterært anvendeligt. I dag huskes han kun for sine tre snese oversatte viser, "Astree Siunge-Choer", 1648-1654. Navnet stammer fra en stor fransk hyrderoman af Honnore d'Urfé, som Terkelsen oversatte til dansk. Tilknytningen til romanen er imidlertid ganske løs: da Terkelsen ikke kunne fremskaffe de originale franske melodier til romanens digte, fandt han andre melodier, som passede til digtene men forsynede dem iøvrigt med nye tekster, oversat fra bl.a. Voigtlænders "Allerhand Oden"! Således har hverken tekst eller musik i "Astree Siunge-Choer" noget som helst med romanen at gøre. Kun navnet er blevet tilbage.

Som det fremgår af teksthæftet til denne plade er Terkelsens ordvalg undertiden mere dikteret af rimet, end af indholdet. Sammen med de ofte meget smukke melodier, som Terkelsen har fundet frem, kan mange af sangene dog sagtens gøre sig den dag i dag — specielt hvis man som her på pladen foretager en nænsom "modernisering" af ordformer og udtale. Også Terkelsens sange blev udsat for genbrug. Berømtest er salmedigteren Thomas Kingos brug af Terkelsens melodier til nogle af sine salmer, hvorved "velklængende og behagelige melodier" blev "så meget mere himmelske", som Kingo udtrykte det; det gælder f. eks. nr. 17 på pladen, der kendes fra Kingos salme "Nu rinder solen op af Østerlide".

Med John Dowlands sange er vi ovre i en anderledes forfinet genre, den engelske luttedsagede 'ayre'. Som nævnt var Dowland ansat ved Christian IV's hof i otte år. I denne periode skrev han flere af sine kendteste værker, herunder mange af de sange, der blev trykt i hans "Second Booke of

Songs and Ayres", hvorfra samtlige Dowlands sange på denne plade er taget. Dedikationen af samlingen er dateret From Helsingnoure in Denmarke the first of June, 1600 — altså et klart vidnesbyrd om, at de er skrevet i Danmark. Den berømteste af sangene er utvivlsomt nr.9 på pladen, 'Flow my teares', skrevet over Dowlands berømte 'Lachrymæ', der kendes både i en lutversion og i en version for gambeensemble. Satsen blev næsten en slags varemærke for John Dowland overalt i Europa. Ud af denne, ligesom af de øvrige Dowland-sange på pladen, lyser den særlige melankoli, som ganske vist var et modefænomen i tiden, men som var særligt fremtrædende netop hos Dowland: "semper Dowland, semper dolens", hedder en af hans lutkompositioner: Altid Dowland, altid sorgfuld.

Christian IV drog særlig omsorg for sine mange børns musikalske opdragelse. Instrumenter og noder blev indkøbt til formålet, og fine udenlandske musiklærere blev ansat til at undervise børnene. En af disse var den nordtyske komponist Melchior Schildt (1592/3-1667). Fra hans hånd er bevaret et par variationsværker, som findes overleveret i en håndskreven tilføjelse til et eksemplar i Det kongelige Bibliotek i København af Voigtlanders "Allerhand Oden". De to variationsværker af Schildt, der gengives på denne plade, er begge bygget over melodier, som er af engelsk oprindelse. Den første (nr.12) har som tema den førnævnte melodi, 'Lachrymæ', af John Dowland, mens den anden, "Gleich wie das Feuer" (nr.14), har sin oprindelse inden for den engelske Masquetradition.

Den tredje variationsrække for cembalo, som stammer fra samme kilde, er skrevet af Hamborg-organisten Heinrich Scheidemann (c.1596-1663), der ligesom Schildt havde været elev af tidens store orgelmester, J.P.Sweelinck. Temaeti Scheidemanns "Englische Mascherata" (nr.13) stammer, som navnet siger, også fra England uden at nærmere detaljer dog lader sig fastslå.

Alt i alt præsenterer denne plade et bredt udsnit af musik, som meget vel kan have lydt omkring kongen og hans familie, men som også har fun-

det anvendelse blandt det bredere folk, i borgernes hjem og på adelens godser. Musikken kan måske give os et lille indblik i den atmosfære, som har præget dagligdagen i Christian IV's Danmark: her er ikke tale om stort anlagt festmusik, men om hverdagslivets omgangsmusik.

Christian IV. und die Musik

Als Musikgönner war Christian IV., der dänische König, großzügig. Er umgab sich stets mit Musik — zu Hause und auf Reisen. Er beschäftigte Sänger und Musiker in einem bis dahin unbekannten Ausmaße, und die Königliche Kapelle konnte leicht mit denen anderer europäischer Fürsten und Herrscher verglichen werden. Auf dem Höhepunkt der Kapelle waren dort etwa 80 Personen angestellt.

Die Musik wurde in drei Gruppen geteilt: Instrumentalisten, Sänger und Trompeter — jede Gruppe mit eigenen Aufgaben, wobei es möglich war, sie zu besonders festlichen Anlässen zusammenzuschließen. Klugerweise mischte der König einheimische und fremde Kräfte. Einige begabte dänische Musiker wurden zum Studium ins Ausland geschickt — nach England und besonders nach Italien, zum berühmten Giovanni Gabrieli in Venedig — und sie kehrten mit starken Eindrücken der fremden Tendenzen zurück, die sie in ihrer eigenen Musik verwendeten. Der König ging aber noch weiter. Er rief fremde Meister nach Dänemark, um sie über kurz oder lang am Hofe zu beschäftigen. Unter diesen Musikern, die aus Deutschland, Frankreich, Polen, England und Italien kamen, ragen zwei Gestalten besonders empor: der Lautenist John Dowland, der in Christian IVs frühen Regierungsjahren aus England kam, und der Leiter der Kgl. Hofkapelle in Dresden, Heinrich Schütz, der nach Dänemark gerufen wurde als Musikdirektor in Zusammenhang mit dem höfischen Fest des Jahrhunderts, *Det store Bilager* (der großen Bettzeremonie) 1634, der Hochzeit des Erbprinzen Christian mit der sächsischen Prinzessin Magdalena Sibylla.

Die Regierung von Christian IV. — 1588-1648 — ist eine reiche Periode der dänischen Musikgeschichte. Weder vorher noch nachher hatte Dänemark einen solchen Platz — besonders dabei der Kopenhagener Hof — auf der Karte der europäischen Musikgeschichte.

Die Lieder

Die Lieder der vorliegenden Platte umspannen ein weites Feld — von Søren Terkelsens rauhem Trinklied (Nr.18) bis zu John Dowlands „Lachrimae“ (Nr.9) mit seiner Resignation und Melancholie. Viele von ihnen wurden vermutlich sowohl beim königlichen Bankett als auch in fröhlicher Gesellschaft Adelliger und Bürgerlicher gesungen. Immerhin wurden sie alle in der damaligen Zeit gedruckt, woraus hervorgeht, daß sie im Königreich relativ bekannt waren.

Gabriel Voigtländer (1596-1643) war Berufstrompeter. Nach einigen Jahren in Deutschland wurde er am Hofe des Thronfolgers, Prinz Christian, beschäftigt, an dessen Schloß zu Nykøbing, Falster. Es gibt aber Anzeichen dafür, daß er bereits früher ein paar Mal in Dänemark war. Vermutlich gehörte er zu den Musikern aus Nah und Fern, die an den umfassenden Hochzeitsfeierlichkeiten in Kopenhagen 1634 teilnahmen, als der Thronfolger die sächsische Prinzessin Magdalena Sibylla heiratete. Ein damaliger Augenzeuge — der Sekretär des französischen Botschafters — berichtet, daß unanständige Lieder während des Empfanges gesungen wurden, wodurch die Damen erröteten! Einige dieser Lieder könnten von Voigtländer gesungen worden sein.

Der Prinz selbst entschied, daß einige der Lieder gedruckt werden sollten, und er trug großzügig zu den Druckkosten bei. Dagegen wollte er sämtliche Kopien des Druckers in Sorø für sich selbst! Dieser Forderung wurde aber nicht stattgegeben. 1642 erschienen die Lieder unter dem Titel „Allerhand Oden vnd Lieder“, dem Prinzen und dem König gewidmet, Christian IV. Der Titel besagt, daß der Autor die Lieder schrieb „zum Vergnügen von Personen höherer und niedriger Ränge bei Festen und Zusammenkünften ...“

Die Sammlung besteht aus etwa 100 Liedern, wobei die Texte vermutlich von Voigtländer selbst geschrieben wurden: Trinklieder, Liebeslieder, Hirtenlieder, satirische Lieder usw., mit seriöseren Liedern (wie Nr.6 dieser Platte). Die Musik basiert hauptsächlich auf dem sog. „prin-

ciple of parody“. Die meisten Lieder – vermutlich alle – verwenden frühere Melodien aus verschiedenen Quellen, von denen nur wenige identifiziert wurden. Zu diesen gehören Lieder von John Dowland und Orazio Vecchi. Bis zum heutigen Tag überlebte eine der Melodien Voigtländers in der dänischen Tradition: Nr.38 (Nr.5 der vorliegenden Platte), „Herbey, herbey du ganze Schaar“. Niemand weniger als Thomas Kingo, der dänische Hymnenautor, verwendete diese Melodie für seine berühmte Liebeserklärung zu Silke Balkenborg, „Chrysillis du mit verdens gud“.

Voigtländers Sammlung wurde ein Erfolg, mit nicht weniger als sechs Ausgaben zwischen 1642 und 1664 in Sorø, Lübeck und Goslar. Die Lieder wurden im Ausland und in Dänemark bekannt. Am meisten beeinflussten sie **Søren Terkelsen** (um 1590-1656/7), dänischer Dichter und Zolloffizier Christians IV. in Glückstadt. Er war kein dischterisches Genie, aber besaß einen gewissen literarischen Ruhm als Interpret und Übersetzer von deutscher und französischer Literatur. In dieser Eigenschaft trug er zu den damaligen Bemühungen bei, die dänische Sprache anerkannt und literarisch verwendbar zu machen. Heute kennen wir ihn nur mehr durch seine drei Partituren übersetzter Lieder, „Astree Siunge-Choer“ (1648-54). Der Titel wurde einem riesigen französischen Pastoralroman von Honoré d'Urfé entnommen, den Terkelsen in dänischer Übersetzung verbreitete. Der Zusammenhang mit dem Roman ist allerdings sehr lose: da Terkelsen die französischen Originalmelodien nicht ausfindig machen konnte, fand er andere Melodien, die zu den Gedichten paßten; er gab ihnen allerdings neue Texte, wobei einige aus Voigtländers „Allerhand Oden“ übersetzt wurden! Somit beziehen sich weder die Melodien noch die Texte von „Astree Siunge-Choer“ in irgend einer Weise auf den Roman. Nur der Name Astrea ist geblieben.

Wie aus den beigefügten Texten hervorgeht, wird Terkelsens Wortwahl häufig eher von den Reimen gesteuert als vom Inhalt. Trotzdem beeindruckten diese Lieder mit ihren mitunter sehr

schönen Melodien noch heute – besonders wenn, wie bei dieser Aufnahme, eine mäßige „Modernisierung“ von Worten und Aussprache gemacht wird.

Terkelsens Lieder wurden auch von anderen verwendet. Wiederum ist Thomas Kingo, der Hymnendichter, das hervortretendste Beispiel. Er verwendete Kirchenlieder von Terkelsen für einige seiner Kirchenlieder, dadurch, wie er selbst sagte, „harmonische und angenehme Melodien noch himmlischer machend“; Nr.17 ist ein Beispiel, von Kingos Lied „Nu rinder solen op af Østerlide“ bekannt.

Die Lieder von **John Dowland** vertreten eine verschiedene und verfeinerte Gattung, das englische Lautenlied, die sogenannte „ayre“. Wie oben erwähnt war Dowland acht Jahre lang am Hofe Christians IV. angestellt. Während jener Zeit schrieb er einige seiner bekanntesten Werke, z.B. viele der Lieder, die später in seinem „Second Booke of Songs and Ayres“ gedruckt wurden, dem sämtliche Dowlandlieder auf dieser CD entnommen wurden. Die Sammlung ist beschriftet „From Helsingoure in Denmarke the first of June. 1600“ – was deutlich zeigt, daß sie in Dänemark geschrieben wurden. Das zweifelsohne berühmteste der Lieder ist Nr.9 der CD, „Flow my teares“, für Dowlands berühmte „Lachrymae“ geschrieben und in zwei Fassungen bekannt: für Laute und für Violenseemble. Dieses Werk wurde in ganz Europa für John Dowland fast ein Warenzeichen. Das Lied ist – wie die anderen Dowland-Lieder dieser Aufnahme – für den Humor und die Melancholie charakteristisch, die damals modisch waren, bei Dowland aber besonders auffallend: „Semper Dowland, semper dolens“ (Immer Dowland, immer schmerzlich), so der Titel eines seiner Lautenstücke.

Wenn es um die musikalische Erziehung seiner vielen Kinder ging war Christian IV. sehr sorgfältig. Zu diesem Zwecke kaufte er Instrumente und Noten, und erstklassige ausländische Musiker wurden als Lehrer für die Kinder angestellt. Einer von ihnen war **Melchior Schildt** (1592/93-1667). Ein handgeschriebener Appendix zu einer Kopie

von Voigtländers „Allerhand Oden“ in der Kgl. Bibliothek in Kopenhagen enthält ein paar Klaviervariationen von Schildt, die auf dieser CD zu hören sind. Beide basieren auf Themen englischer Provenienz. Die erste (Nr.12) basiert auf Dowlands oben erwähnten „Lachrymae“, während die zweite (Nr.14), „Gleichwie das Feuer“ trotz des deutschen Titels der englischen „masque“-Tradition entspringt. Die dritte Variationsfolge, aus derselben Quelle, wurde vom Hamburger Organisten Heinrich Scheidemann (um 1595-1663) geschrieben, der wie Schildt ein Schüler des großen damaligen Orgelmeisters J.P. Sweelinck gewesen war. Das Thema von Scheidemanns „Englische Mascherata“ (Nr.13) kommt, wie der Name andeutet, aus England, aber der genaue Ursprung ist unbekannt.

Die Musik dieser CD umfaßt eine breite Auswahl dessen, was um den König und seine Familie zu hören gewesen ist, aber die Musik wurde ebenfalls unter der Stadtbevölkerung und in den adeligen Häusern gespielt. Sie kann uns ein Bild der Atmosphäre vermitteln, die das tägliche Leben im Dänemark Christians IV. prägte. Dies ist keine leuchtende Festmusik, sondern eine alltägliche Gebrauchsmusik aller Gesellschaftsschichten.

Christian IV et la musique

Christian IV était un généreux protecteur de la musique. Il s'entourait toujours de musique — chez lui et lors de ses voyages. Il engagea des chanteurs et des musiciens à un point encore jamais vu et l'orchestre royal pouvait facilement être comparé à ceux des autres princes et souverains européens. Environ 80 personnes faisaient partie de l'orchestre au sommet de celui-ci.

Les musiciens étaient divisés en trois groupes : les instrumentistes, les chanteurs et les trompettistes — chaque groupe ayant ses fonctions propres mais ayant également la possibilité d'unir ses efforts lors de réjouissances particulières. Le roi réunit avec sagesse un effectif local et étranger. Certains musiciens danois talentueux furent envoyés étudier à l'étranger — en Angleterre et surtout en Italie avec le réputé Giovanni Gabrieli à Venise — et ils revenaient avec de fortes impressions des tendances étrangères dont ils se servaient dans leur propre musique. Mais le roi ne s'arrêta pas là. Il fit aussi venir au Danemark des maîtres étrangers qu'il engageait plus ou moins longtemps à la cour. Deux figures ressortent parmi ces musiciens étrangers provenant d'Allemagne, France, Pologne, Angleterre et Italie : le luthiste John Dowland qui vint d'Angleterre dans les premières années du règne de Christian IV et le directeur de l'orchestre de la cour de Dresde, Heinrich Schütz, qui fut appelé au Danemark pour être le directeur musical du festival du siècle de la cour, *Det store Bilager* (La cérémonie du lit) en 1634, soit les noces du prince Christian, l'héritier présomptif, et de la princesse de Saxe, Magdalena Sibylla.

Le règne de Christian IV — 1588-1648 — ressort comme une riche période de l'histoire de la musique danoise. Ni avant ni après cette période, le Danemark et surtout la cour à Copenhague n'ont occupé autant de place sur la carte de l'histoire de la musique européenne.

Les chansons

Les chansons sur ce disque couvrent une grande étendue — de la grossière chanson à boire de Søren Terkelsen (no 18) à « Lachrymae » (no 9) de John Dowland avec sa résignation et sa mélancolie. Plusieurs des chansons ont probablement été chantées au banquet royal et dans une joyeuse compagnie de nobles et de roturiers. Quoi qu'il en soit, elles furent toutes imprimées en ce temps-là, devant ainsi avoir eu une certaine circulation dans le royaume.

Gabriel Voigtländer (1596-1643) était un trompettiste professionnel. Après quelques années en Allemagne, il fut engagé à la cour du prince Christian, l'héritier présomptif, au château de Nykøbing à Falster. Certains faits, cependant, indiquent qu'il pourrait avoir séjourné au Danemark une couple de fois auparavant. Il fit probablement partie de la foule de musiciens locaux et étrangers qui prirent part aux grandes festivités des noces à Copenhague en 1634, alors que l'héritier présomptif épousa la princesse de Saxe, Magdalena Sibylla. Un témoin oculaire de l'époque — le secrétaire de l'ambassadeur français — raconte que des chansonnettes lascives furent chantées lors de la réception de mariage et firent rougir les dames! Certaines des chansons peuvent avoir été de Voigtländer.

Pour sa part, le prince décida que les chansons devaient être imprimées et il contribua généreusement à la publication à l'aide des fonds. En retour, il réclama pour lui-même tous les exemplaires de l'imprimeur à Sorø! On n'acquiesça naturellement pas à cette demande. En 1642, les chansons sortirent sous le titre de « Allerhand Oden vnd Lieder », dédiées au prince et au roi, Christian IV. Le titre indique que l'auteur les écrivit « pour l'amusement de personnes de haut et de bas rang lors de fêtes et de réunions ... »

La collection comprend environ 100 chansons, les textes étant probablement écrits par Voigtländer lui-même: chansons à boire, chansons d'amour, chansons pastorales, chansons satiriques, etc, ainsi que quelques chansons sérieuses (comme le no 6 de ce disque). La musique est basée sur

le principe dit « de parodie »; la plupart des chansons — probablement toutes — utilisent des mélodies déjà existantes provenant de différentes sources dont quelques-unes seulement ont été identifiées. Dans ces dernières se trouvent des chansons de John Dowland et d'Orazio Vecchi. Une des mélodies de Voigtländer a survécu dans la tradition danoise jusqu'à nos jours: le no 38 (no 5 sur le disque), « Herbey, herbey du gantz Schaar ». Thomas Kingo, le compositeur danois d'hymnes, employa cette mélodie pour sa célèbre déclaration d'amour à Sille Balkenborg, « Chrysilis du mit verdens guld ».

Le recueil de Voigtländer fut un succès; il sortit en pas moins de six éditions entre 1642 et 1664 à Sorø, Lübeck et Goslar. Ses chansons furent connues à l'étranger comme chez lui. Elles influencèrent très sensiblement Søren Terkelsen (env. 1590-1656/7), poète danois et douanier de Christian IV à Glückstadt. Il n'était pas un génie en poésie mais il jouissait d'une certaine réputation littéraire en tant que médiateur et traducteur de littérature allemande et française. En tant que tel, il contribua aux efforts de ces jours-là à rendre la langue danoise reconnue et littérairement pratique. Aujourd'hui, nous ne nous rappelons de lui qu'à cause de ses trois partitions de chansons traduites, « Astree Siunge-Choer » de 1648-1654. Le titre provient d'un énorme roman pastoral français d'Honoré d'Urfé que Terkelsen fit sortir en traduction danoise. Les liens avec le roman sont cependant très lâches: comme Terkelsen ne pouvait pas mettre la main sur les mélodies originales françaises aux poèmes du roman, il trouva d'autres mélodies leur convenant et leur donna cependant de nouveaux textes dont certains sont traduits de l'« Allerhand Oden » de Voigtländer! C'est ainsi que ni les mélodies ni les textes d'« Astree Siunge-Choer » n'ont de lien avec le roman. Le titre « Astrea » est tout ce qui reste.

Comme on peut le constater d'après les textes ci-inclus, le choix de Terkelsen quant aux mots est souvent dicté par les rimes plutôt que par le contenu. En dépit de cela, ces chansons, avec

leurs mélodies parfois superbes, peuvent être impressionnantes encore aujourd'hui — surtout si une légère « modernisation » des mots et de la prononciation est effectuée, comme c'est le cas dans cet enregistrement.

Les chansons de Terkelsen ont également été utilisées par d'autres. Encore une fois, l'écrivain d'hymnes Thomas Kingo en est le meilleur exemple. Il employa les chansons de Terkelsen pour certains de ses hymnes « rendant (ainsi) les mélodies harmonieuses et agréables tellement plus célestes » au dire de Kingo; le no 17 de ce disque en est un exemple; il est connu de l'hymne de Kingo « Nu rinder solen op af Østerlide ».

Les chansons de John Dowland représentent un genre différent et plus raffiné, la chanson anglaise pour luth appelée « ayre ». Comme mentionné plus haut, Dowland fut engagé à la cour de Christian IV pendant huit ans. Pendant ce temps, il écrivit quelques-unes de ses œuvres les mieux connues, par exemple plusieurs des chansons qui furent ensuite imprimées dans son « Second Booke of Songs and Ayres » duquel toutes les chansons de Dowland de ce disque proviennent. La dédicace de ce recueil est datée « From Helsingoure in Denmarke the first of June. 1600 » — indiquant clairement que les chansons furent écrites au Danemark. La plus célèbre des chansons est assurément le no 9 sur ce disque, « Flow my teares », écrite sur le renommé « Lachrymae » de Dowland, connu en version pour luth et en version pour ensemble de violes. L'œuvre devint presque la marque déposée de Dowland partout en Europe. La chanson — tout comme les autres chansons de Dowland sur le disque — est typique de l'humeur mélancolique qui était assurément à la mode en ces temps-là mais qui est particulièrement manifeste chez Dowland: « Semper Dowland, semper dolens » (Toujours Dowland, toujours douloureux) comme le dit le titre d'une de ses pièces pour luth.

Christian IV était très soucieux de l'éducation musicale de ses nombreux enfants. C'est pour quoi il acheta des instruments de musique et des musiciens étrangers compétents furent engagés

comme professeurs des enfants. Un d'entre eux fut Melchior Schildt (1592/93-1667). Un appendice écrit à la main d'une copie d'« Allerhand Oden » de Voigtländer, copie conservée à la Bibliothèque Royale à Copenhague, contient une couple de variations pour clavier de Schildt, variations que l'on peut entendre sur ce disque. Les deux sont basées sur des thèmes d'origine anglaise. La première (no 12) repose sur « Lachrymae » de John Dowland mentionné plus haut, alors que la seconde (no 14), « Gleichwie das Feuer » provient de la tradition anglaise du « masque » en dépit de son titre allemand. La troisième série de variations — provenant de la même source — fut écrite par l'organiste hambourgeois Heinrich Scheidemann (env.1596-1663) qui, comme Schildt, avait été l'élève du grand maître organiste de l'époque, J.P. Sweelinck. Le thème de l'« Englische Mascherata » (no 13) de Scheidemann vient également de l'Angleterre, comme le titre l'indique, mais de plus amples détails quant à l'origine ne sont pas connus.

La musique de ce disque comprend un large choix de ce qui a pu résonner autour du roi et de sa famille; mais la musique était aussi jouée parmi les gens du peuple dans les villes et dans les manoirs de la noblesse. La musique peut nous donner un aperçu de l'atmosphère qui imprégnait la vie quotidienne au Danemark de Christian IV; ce n'est pas de la musique remarquable de réjouissance mais bien la musique fonctionnelle de la vie de tous les jours de la haute société comme de la basse.

Ulrik Cold, teacher at Det fynske Musikkonservatorium, born in 1939, covers a wide repertoire of songs (light and serious), oratorio and opera. He has performed since 1962 and worked with opera companies throughout the world. He studied with Holger Byrding and Peer Birch, and apart from this he has a university degree in law. He is a frequent guest on radio and television. On TV he is remembered in the part of Sarastro in Ingmar Bergman's production of Mozart's "Magic Flute". On record he has specialised in Baroque Opera. He was opera director at the Royal Theatre in Copenhagen from 1974 until 1977.

Ulrik Cold, Docent på det Fynske Musikkonservatorium, født 1939, har siden 1962 optrådt som vise-, lied-, oratorie- og operasanger. Han er elev af Holger Byrding og Peer Birch og er iøvrigt uddannet som jurist. Han har optrådt på talrige ind- og udenlandske operascener samt i radio og TV. På TV huskes han bl.a. fra sin rolle som Sarastro i Bergmans produktion af Mozarts "Tryllefløjten". På gramofon har han især dyrket barokoperaen. Han var operachef på Det kongelig Teater 1974-77.

Ulrik Cold, Dozent am Fynske Musikkonservatorium (Dänemark), 1939 geboren, tritt seit 1962 als Lied-, Oratorien- und Opernsänger auf. Er ist Schüler von Holger Byrding und Peer Birch, außerdem juristisch ausgebildet. Er trat auf zahlreichen in- und ausländischen Opernbühnen, sowie in Rundfunk und Fernsehen auf. Im Fernsehen erinnerte man sich besonders an seine Interpretation des Sarastro in Ingmar Bergmans Inszenierung der „Zauberflöte“. Auf Schallplatten widmete er sich besonders der Barockoper. 1974-77 war er Intendant des Kgl. Theaters Kopenhagen.

Ulrik Cold, professeur au Conservatoire de Musique de Fyn, est né en 1939 et maîtrise un large répertoire de chansons (légères et sérieuses), d'oratorios et d'opéras. Il a donné des concerts depuis 1962 et a travaillé avec des compagnies d'opéra partout dans le monde. Il a étudié avec

Holger Byrding et Peter Birch en plus d'avoir obtenu un diplôme universitaire en droit. Il est fréquemment invité par la radio et la télévision. On se rappelle de son rôle de Sarastro dans la production télévisée d'Ingmar Bergman de « La Flûte Enchantée » de Mozart. Ses disques sont spécialisés dans l'opéra baroque. Il fut le directeur d'opéra du Théâtre Royal à Copenhague de 1974 à 77.

Lars Ulrik Mortensen, born in 1955, studied at the Musikkonservatorium in Copenhagen and with Trevor Pinnock in London. He has performed all over Europe as soloist and chamber musician. With Toke Lund Christiansen (flute) and Finn Hansen (viol) he founded the trio "Flora Danica". He also collaborated with the pianist Amalie Malling on new music for piano and harpsichord; new works have been composed for this duo by e.g. Niels Rosing-Schow and Poul Ruders. Lars Ulrik Mortensen is a teacher at the Musikkonservatorium in Copenhagen, and in 1979 he received the Jacob Gade Scholarship, in 1984 the Gladsaxe Music Prize and, the same year, the Artist's Prize from the Society of Music Critics.

Lars Ulrik Mortensen er født i 1955 og uddannet på Det kgl. danske Musikkonservatorium samt hos Trevor Pinnock i London. Han har optrådt som solist og kammermusiker over det meste af Europa. Sammen med Toke Lund Christiansen (traversfløjte) og Finn Hansen (viola da gamba) har han dannet trio'en "Flora Danica". Ligeledes samarbejder han med pianisten Amalie Malling omkring ny musik for klaver og cembalo: til denne duo har blandt andre Niels Rosing-Schow og Poul Ruders komponeret værker. Lars Ulrik Mortensen underviser på Det kgl. danske Musikkonservatorium og har modtaget Jacob Gadelegatet 1979, Gladsaxe Musikpris 1984 samt Musikantmelderingens kunstnerpris 1984.

Lars Ulrik Mortensen wurde 1955 geboren und am Kgl. Dänischen Musikkonservatorium sowie bei Trevor Pinnock in London ausgebildet. Er trat in fast ganz Europa als Solist und Kammermusiker auf. Mit Toke Lund Christiansen (Querflöte) und Finn Hansen (Viola da gamba) bildete er das Trio „Flora Danica“. Auf dem Gebiete neuer Musik für Klavier und Cembalo arbeitet er mit der Pianistin Amalie Malling zusammen; für dieses Duo schrieben u.a. Niels Rosing-Schow und Poul Ruders Werke. Lars Ulrik Mortensen unterrichtet am Kgl. Dänischen Musikkonservatorium und empfing das Jacob-Gade-Stipendium 1979, den Gladsaxe-Musikpreis 1984 sowie den Künstlerpreis des Musikkritikerverbandes 1984.

Lars Ulrik Mortensen est né en 1955 et a étudié au Conservatoire de Musique de Copenhague et avec Trevor Pinnock à Londres. Il a joué partout en Europe comme soliste et il a fait de la musique de chambre. Il a fondé le trio Flora Danica avec Toke Lund Christiansen (flûte traversière) et Finn Hansen (viole). Avec la pianiste Amalie Malling, il a également exécuté de la musique nouvelle pour piano et clavecin; de nouvelles œuvres ont été composées pour ce duo par Niels Rosing-Schow et Poul Ruders entre autres. Lars Ulrik Mortensen enseigne au Conservatoire de Musique de Copenhague; en 1979, il recevait la bourse Jacob Gade, en 1984, le « Gladsaxe Music Prize » et, la même année, le Prix pour Artiste de la Société des critiques musicaux.

Jakob Lindberg was born in Danderyd, Sweden, in 1952. After reading music at Stockholm University he came to London to study guitar and lute at the Royal College of Music. He became increasingly interested in the lute and its music and decided towards the end of his studies to devote himself entirely to this instrument. His specialist knowledge of lute playing has led to many engagements as a teacher at courses in different countries, including England, America

and Japan. He was elected to succeed Diana Poulton as Professor of Lute at the Royal College of Music in 1979 and appears on 12 other BIS records.

Jakob Lindberg er født i Danderyd i Sverige i 1952. Efter at have studeret musik ved universitetet i Stockholm, tog han til London for at studere guitar og lut på Royal College of Music. Hans interesse for lutspillet voksede, og han besluttede sig for udelukkende at koncentrere sig om dette instrument. Hans store kendskab til lutspillet har givet ham anledning til at afholde kurser forskellige steder, i Europa, USA og Japan. Han efterfulgte Diana Poulton som lutprofessor ved Royal College of Music i 1979 og han optræder på 12 andre grammofoonplader hos BIS.

Jakob Lindberg wurde 1952 in Danderyd, Schweden, geboren. Nach Musikstudien an der Stockholmer Universität fuhr er nach London, wo er am Royal College of Music Gitarre und Laute studierte. Er interessierte sich immer mehr für die Laute und die Lautenmusik und beschloß gegen Ende seiner Studienzeit, sich gänzlich diesem Instrument zu widmen. Sein Spezialistentum als Lautenist führte zu vielen Engagements als Lehrer bei Kursen in verschiedenen Ländern, u.a. England, den USA und Japan. Er wurde 1979 als Nachfolger von Diana Poulton als Lautenprofessor am Royal College of Music ernannt und erscheint auf 12 anderen BIS-Platten.

Jakob Lindberg est né à Danderyd, en Suède, en 1952. Après avoir étudié la musique à l'Université de Stockholm, il partit pour Londres, afin d'y travailler la guitare et le luth au Collège Royal de Musique. Son intérêt pour le luth ne fit qu'augmenter, et vers la fin de ses études il décida de se vouer entièrement à cet instrument. Sa grande connaissance du luth l'a amené aussi à être engagé à donner des cours dans différents pays, notamment en Europe, aux USA et au Japon. Il fut choisi pour succéder à Diana Poulton comme professeur de luth au Collège Royal de Musique en 1979 et a enregistré sur 12 autres disques BIS.

Rogers Covey-Crump was a chorister at New College, Oxford and later sang at St.Albans Cathedral. He is one of the leading solo and consort singers specialising in early and baroque music. He works with many of the leading ensembles in this field including the Hilliard Ensemble, the Taverner Consort and the Medieval Ensemble of London.

Rogers Covey-Crump begyndte sin musikalske karriere som korsanger ved New College, Oxford, og sang derefter ved St.Albans Cathedral. Han er nu en af Englands førende sangsolister inden for middelalder-, renaissance- og barokmusik. Han arbejder med en række fremtrædende ensembler på disse felter, heriblandt Hilliard Ensemblet, Taverner Consort og Medieval Ensemble of London.

Rogers Covey-Crump war Mitglied des Chors von New College, Oxford und sang auch im Chor des Kathedrals zu St.Albans. Er ist einer der führenden Solo- und Consortsänger unserer Zeit und spezialisiert sich auf frühe Musik und die Musik des Barocks. Er arbeitet regelmäßig mit den führenden Ensembles dieser Gattung, z.B. dem Hilliard Ensemble, dem Taverner Consort und dem Medieval Ensemble of London.

Rogers Covey-Crump fut un choriste au New College à Oxford avant de chanter à la cathédrale St-Albans. C'est un des principaux chanteurs anglais de récitals et de musique consort se spécialisant dans le répertoire ancien et baroque. Il travaille avec plusieurs ensembles éminents en ce domaine dont l'ensemble Hilliard, le Taverner Consort et le Medieval Ensemble de Londres.

INSTRUMENTARIUM

Lute: 7-course lute by Paul Thomson, London 1986

Hylas vil intet gifte sig

1. Intet mig aff Giffen siger/
Dett er alt for stor Umag/
Meget koster Polck och Piger/
Quinder er' it sielsomt Wrag/
Er hun ung/ da det var de Waade/
Gammel/ det var vist min Dod/
Er hun rig/ saa hun hun raade/
Fattig hvo forskaffer Brod/

2. Derfor tor mand dog ej tæncke/
At jeg er en gilded Munck/
Finder jeg ren rætte Fincke/
Som er intet alt for strunck/
Jeg med hende gaar til side/
Giffver hende sodesø' Ord/
Mere faar du ej at vide/
Hvad vel offte vorder giort.

3. Til ti Brøllup meget fattis/
Brude-Klæder i at gaa/
Saa nar Barnet det skal pattis/
Som der gæerne kommer
Ammen vil det beste haffve/
Øl oc Mad oc Bugen fuld/
Der paa maat di frit dig laffve/
Skal hun være Barnet huld.

4. Oc hvad Koster/ Kiæter/ Skrine/
Fad/ Bræcker/ Balli/ Saa/
Kocke-Pigen/ Skiden Trane/
Oc hvad hun skal holde paa:
Senge/ Kruse/ Glas oc Kander/
Lüestager/ Skeder med
Kar-Klud/ Duge/ Pott- oc Pander/
Hvo kand komme det aff sted?

5. Mange Munde saa mand spise/
Meget æder Hund oc Kat/
Jngen kand mand Dørren vige/
Naar mand haffver Giester sat.
Penge koster Kied oc Fiske/
Wijn oc Øl oc Hvede Brod/
Hvad der skal paa Ede/ oc Disk/
Giffver Pungen store Stod.

6. Kommer Konen udi Tancke/
At hun Herre være vil/
Der paa plejer Hug at vancke/
Manden det ej steder til/
Saa der hendis Wener komme/
Nar hun klager haardelig/
Oc begynder hart at brumme/
Saa hand maa forsvare sig.

7. Manges saa sin Afsked tager
Fra sin Kone/ Fra sit Huus.
Wer der saa en Honejager/
Læffer Dag oc Nat i Suus:
Konen sidder udel hiemme
Haffver ej det tørre Brød/
Altting veed hand at forslæmme/
Oc hans Barn de lide Nød.

Hylas does not want to get married

1. Nothing tells me to get married,
it is too much trouble: staff
and maids are too expensive:
women are a strange kind of people:
If she is young, it is too bad,
if old, it will be the death of me.
if she is rich, she will be the mistress,
if poor, who shall secure one's bread.

2. But do not think that I am an
emaculated friar. When I meet
the right wench, who is not too
proud, I shall take her apart,
and give her sweet words, I will
not tell you what is often done
afterwards.

3. Much is needed for a wedding,
bridal clothes to wear.
And when the baby, which is
often the result, is to be
sucked, the nurse wants
the best: beer and food and a full
stomach. You must prepare yourself
for that, otherwise she will not be
true to the child.

4. And how much do brooms, chests,
boxes, plates and barrels cost?
Filthy Kate, the cook, must have her
appointments: Beds, mugs, jugs,
glasses, spoons, dishcloths,
tablemats, pots and pans,
who can afford that?

5. You have to feed a lot of mouths.
The dog and the cat eat a lot. When
guests arrive you cannot show them
the door. Meat and fish costs money,
so does wine, beer and bread. What is
served on dishes and plates empties
your purse.

6. If the wife gets the idea that she
wants to be the master, she will
usually get a thrashing, because the
husband does not allow such things.
Therefore, when her friends arrive,
she will complain sorely, so that he
will have to defend himself.

7. Many men, then, will leave their
wife and their house, and become
a lecher and a toper, day and night.
The wife is left at home, wretched
and without the dry bread. Every-
thing is squandered by her, and his
children suffer distress.

8. Jeg vil ingen saa bedrøffve/
Men vil bliffve dend jeg er/
Jeg hos andre mig vil øffve/
Elsk' oc hold' udafl en hver:
Een i dag/ oc hin i Morgen/
Det er beste Lyst for mig/
Saa veed ieg aff ingen Sorgen/
Hver maa sørge sieflf for sig.

v.1: Wrag: udsukd, Waade: skade
v.3: lave sig paa: forberede sig på
v.4: Balli: balje, Brick: trætaalerken, Saa: malkespand
v.5: spise: bespise, diske: tallerkener
v.7: forslæmme: ode ved svir

Daphnis bekymrede Kiærligheds
Tancker/ Der hand ikke kunde
være hos sin Galathe.

1. Daphnis gick for nogle Dage
offer dend saa grønne Eng,
hiemmelig begyndt' at klage
paa sin Sorrig stoer och streng,
sang aff høytbedrøffved Hierte
om dend bitter' Elskoffs Smerte:
Ach! at ieg dig ej maa see/
o min skionne Galathe!

3. Kunde ieg i Luftten fage/
flyffve/ som er Fülens Art:
Ach! hvor vilde ieg bedrage
dig/ och være hos dig snært:
Jag dig tusind Kysse gifve/
min Lyst vaar det her i Luft:
Nu er mig aff Hiertet vee/
for dig/ skionne Galathe.

4. Maatte ieg hos Solens Lue
stande/ och see til dig need:
O hvor vilde ieg beske
dit Ansietis Deylighed!
tusind Straler ochsaa skyde/
och din' Øynis Klarhed nyde:
Nu er mig for dig saa vee/
o min skionne Galathe.

7. O I Fule maa/ som vende
eders: Flugt til hendis Sted!
siger/ at ieg eder sende/
for I skuide fore med/
mine troefast' Elskoffs Taare/
de som længis hart och saare/
indtil ieg med Fryd maa see
dig/ min skionne Galathe.

v.1: maa: kan
v.3: fage: hurtig

8. I shall not cause such sorrow to any
body, and shall remain as I am: I
shall stay with different women,
loving one today, another tomorrow:
that is what I like best, and that is
what causes me no sorrow. Every-
body must take care of himself.

Daphnis' worried thoughts of love/
when he could not be with his
Galathe.

1. Some days ago Daphnis walked
across the green meadow,
secretly he began mourning,
strongly and severely,
with a woeful heart he sang
about the bitter pain of love.
Oh, why may I not see you, my
fair Galathe!

3. If I could fly swiftly into the air
like a bird, I would cheat you,
and soon be with you:
I would even give you a thousand
kisses such would be the
pleasures of my life.
Now my heart aches because of
you, fair Galathe.

4. I wish I could stay with the light
of the sun, looking down upon you:
Then I would behold the beauty
of your face! I would send down
a thousand rays, and enjoy the
brightness of your eyes.
Now I am sad because of you,
my fair Galathe.

7. Oh, you little birds, that fly
to her!
Tell her that I have sent you to
carry my true tears of love,
with strong and fierce longing,
until I am allowed to see you,
my fair Galathe.

Coridon's Klage-Vise/ Der hand/
fordornd fremmed Affgunst/
bleff tvungen/ til at forlade denn
edle Delia.

1. Med Graad/ min Vønneste/ med
Taare uden Pijn nu siunger Koridon
dig denne Vise fijn:
Ach! tag dænd an/ min Skatt/ tænek
paa dend stoere Nød/
som mit Hiert/
med megen Smert/
besværer til min Død.

2. Der ieg/ o Delia/ dend første gang
saae hos dine fede Faar i grønne
Enge staa/
Da vende ieg paastand til dig mit
Hiert' och Sind:
Du varst min
och ieg var din/
O skioneste Hyrind'.

3. Ræt som it Tordenslag it Barn
forfærdet snært/ saa bleff och mit
Gemyt aff dig optændt med fært:
Ti dine Oynis Lius vaar mig saadnt
it Skinn/
at mig need/
ved Kierlighed/
de ferd' i Dodsens Pijn.

8. Det varede ej læng/ at ieg var
Hiertens glad/ deg sofft i hendis
Skød/ da kam dend biege Had/
af Hæffn och Vrede hand med
Braande paa mig sioe/
jagde mig
elændelig
fra aid min Glæd' och Roe.

9. Aede/ min Delia/ vi er' atskillede vel
med Legemet ikean/ hos dig er
stedt min Siæl:
Ade/ o troefast Hiert'/ du est udi
mit Sind:
Bliff jo du
i Glæde nu/
o edeleste Hyrind'.

Titel: Affgunst: misundelse
v.8: Braande: fakler

Myrtillo's Klage-Vise/ Til sin
alderkæreste Amaryllys/ der hun en
Tidlang var forreist paa
fremmede Steder.

1. Ach Amaryllys har du nu
forladt de smukke Volde/
som ligge mist udi min Hu/
vils dig til andre holdte?
Tænek dig dog om/
min Rosens Blomm/
hvor din Myrtillo trængis/
och efter dig saa længis.

Coridon's lament, when because
of foreign enmity he was forced
to leave the noble Delia.

1. Crying, my fairest, with tears
without pain, Koridon sings this
little song for you:
Oh, accept it, my Love, and consider
the great troubles,
which painfully oppress
my heart,
even on to my death.

2. When I saw you first, oh Delia,
standing by your fat sheep in the
green meadow,
I immediately turned my heart
and soul towards you:
You and I
belonged together,
oh fairest shepherdess.

3. Just as a peal of thunder frightens
a little child, my disposition was
kindled by you immediately:
For the light of your eyes shone
so brightly
that they brought
a deadly pain
because of love.

8. I was not happy for long,
sleeping in her lap, for then came
pale Hate hitting at me with torches
out of revenge and anger.
driving me,
wretchedly,
away from my quietness
and peace.

9. Farewell, my Delia, only our bodies
are separated, my soul will always
be with you:
Farewell, oh faithful heart,
you are in my mind:
So live
in happiness,
my noble shepherdess!

Myrtillo's lament to his most beloved
Amaryllys, who for some time had
gone away to foreign places.

1. Alas, Amaryllys, have you now left
the fair plains, which I like most,
and moved to other places? Consider,
my rosy flower, how your Myrtillo
shall miss you and is aching for you.

3. Min skionne Mø/ saa vel veedst du/
fra dig kand ieg ej bliffve:
Behager dig da/ at ieg nu
skal mig i Døden gifve?
Velan/ mit Sind/
o min Hyrind'/
er færdigt/ om du vilde/
dend soerte Graff at fyld.

5. Thi/ lad dog/ Amaryllys/ far'
Aær/ Enger der langt henne:
Kom offer Bierg' och Felde bar'
och dig igien hid venne.
Kom lig dog/
for Elskoffs Aag
mig gandske undertrycker/
och jammerlig henrycker.

7. I midlertid da leff i Roe/
och sper dig nogen fage/
hvort hen? Da sig: til grønne Skow/
Myrtillo bore klage.
Ham maa ieg see/
ej! kand det skee/
da er min' Oynis Vælde
omvend til idel Glæde.

v.1: Volde: marker
v.3: færdigt: beredt
v.7: fage: hurtigt

Als er guten Bescheid von seiner Damen empfangen

1. Herbey/ Herbey, du gantz Schaar/
Der Hürten die im Walt/
Hat ihren aufenthalht/
Vmbfleucht mir mein Haupt un Haar/
Mit einetm Mirten Krantz/
Ich bin erfrewet gantz/
Vnd sehr fro/ dass sich so/
Venus gegen mir erzeigt/
Dass ihr Hertz/ ohne Schertz/
Meine Cloris zu mir neigt/
Drumb meine Lebens Tag
Jch Venus danken mag/
Vnd frewe mich numehr/
Der grossen Ehr/
Weil Cloris mich vffs new
Anlachtet ohne schew/
Vnd sich gar freundlich nun/
Will zu mir thun/

2. Wenn Auster an des Himmels rund
Sich stüht/ drauff Phoebus schnell
Die Luft macht wieder hell/
Gleich also jzt bey mir zur Stund
Verschwindet alle Pein/
Sampt Trawren und Gewein/
Weiches dach/ schmerztauglich/
Lange Zeit geflossen hab/
Als ich war/ gantz und gar/
Von ihr so gescheiden ab/
Nun ich springen geh/

3. My fair maid, you know that I
cannot stay away from you: Do you
want me then to meet my death? If
you so wish, my nymph, I have made
up my mind to visit the black grave.

5. Amaryllys, do not leave the brooks
and plains: cross the mountains and
the rocks and come back again.
Come swiftly, before the yoke of
love completely and painfully crushes
me down.

7. However, live in peace, and if
anybody asks you where you are
going, then answer: to the green
wood to hear my Myrtillo's wailing.
I must see him: Oh, if this can
happen, the tears of my eyes will be
changed into eternal happiness.

Weil ich sie wieder seh/
Mir ist von Hertzen woll/
Bin Frewden voll/
Weil ich jhr Mündelein/
Mag wieder küssen fein/
Auch mit jhr haben Schertz/
So lacht mein Hertz/
3.

Newlich kriegt ich sie bey der Hand/
Die weicher war als Seid/
Ach was war das vor Frewd/
Mein Hertz vor Liebe gleichsam brand/
Jch wurde stum so fort/
Dass ich nur die drey Wort/
Möcht ich eins/rechen keins/
Oczumahl aussprechen kund/
Denn mir bald/ mit gewalt/
Wurde lahm die Zung im Mund/
Cloris selbst (tauchte mich)
Meiner erbarmte sich/
Fast wieder jhren Brauch/
Drumb sprach ich auch/
Brauch nun Batzherzigkeit/
Denn es ist hohe Zeit/
Weil ich fast bin halb Todt/
Dann hatts nicht Nodt.

v.1: fro: froh, vffs new: aufs neue
v.2: Auster: Söndenvinden, itzl: jetzt
v.3: Dass ich nur die drey Wort:
i.e. "ich liebe dich"

Ein Sommer Liedlein

1.
Phoebus ist nun wieder komen/
Hat die Flora angeblickt/
Vnd in Armen sie genomen/
Sie gekusst/ vnd schön geschmückt/
Mit einem bunten Hock/
Als eine schöne Tock/
Jhr goltgeel Haar hat sie gezieret/
Mit einem Blumen Krantz/
Darumb sie nun zum Tanz/
Viel schöner Nymphen mit sich fuhret.

2.
Kommet/ kommet lasst vns gehen/
Jn das Kornland nauss mit jhr/
Lasst vns in den Wäldern sehen/
Wie der Hirsch vnd andre Thier/
Jm Grünen springen rumb/
Hör wie so wunder krumb/
Die Nachtgall her coloriet,
Seht wie an jeden Ort/
Jn kühlen Schatten dort/
Der Schäffer seine Hürtin fuhret.

3.
Oder lasst vns gehen im Garten/
Da viel tausend Blumenlein/
Vnd Gewewhe sich wol arden/
Vnd hervor gesprossen sein/
Die Blume Tulipan/
Vielen Thimian/
Die Ros/Marij vnd Hyacinthen/
Narcissen/ Tausendschon/
Vnd Meyeran da stehn/
Lavendel/ Foley sich auch finden.

4.
Vnd die Blum je länger lieber/
Rosen/ Lilien wolgemuth/
Seht was vbers Bett hinüber/
Was zur Tafel noth thut/
Die Spargies vnd Salat/
Spanische Lacktuck man hat/
Melaunen/ Gurken/ Artischocken/
Antwien/ Sticklebeer/
Vnd andre Sachen mehr/
Die man zu essen kan abpflocken.

5.
Seht die Immen Stock zur seiten/
Wie die Honig Vogel doch/
Vmb die Nahrung so arbeiten/
Wie der Wein auch wechst so hoch/
Das frische Obat wird suss/
Die Kirschen Bünn und Nüss/
Die Opffel/ Pfirsichen/ Pomerantzen/
Citronen/ Feigen auch/
Was in die Küche lauch/
Die Rüben/ Wurzeln/ Kohl und Pflanzen.

6.
Seht das kleine Vieh dort grasen/
Jn der Kleebe Weide fein/
Mit den vollen Millich Blasen/
Dort komt ein Heerd Schaaf herein/
Hört wie die Sackpfeiff klingt/
Hört wie die Viehmagd singt/
Seht wie sie Kraut vn Blumen pfücket/
Die Erd und Himmel lacht/
Nehmt aber auch in acht/
Was uns zur Lehre sich wohl schicket.

7.
Sticht die Sonne dann/ wir sprechen/
Ach es ist so heisse Zeit/
Da denn wol ist ausszurechnen/
Keine Frewd ist ohne Leid/
Die Blum verwelck/ das Grass
Wird abgemeyt/ so dass
Nichts ist bestendig auff der Erden/
Was Jrdisch ist verdirbt/
Der Mensch wird alt und stirbt/
Die Welt muss auch zu nichte werden.

v.1: Tock: knold
v.2: nauss: hinaus, krumb: krumm
v.3: sein: sind
v.4: je länger lieber: Jelangerjelieber: morgenfrue, Bett: bed
v.5: Immen Stock: bistader, Bünn: Birnen, Wurzeln: (her) gulerpödder
v.6: Millich Blasen: (her) yver
v.7: wol: wohl

I saw my Lady weepe
1.
I saw my Lady weepe,
And sorrow proud to be advanced so
In those faire eies, where all perfections keepe,
His face was full of woe,
But such a woe (beleeve me) as wins more hearts,
Than mirth can doe with hir intysing parts.
2.
Sorrow was there made faire,
And passion wise, teares a delightfull thing,
Silence beyond all speech a wisdom rare,
Shee made her sighes to sing,
And all things, with so sweet a sadnesse move,
As made my heart at once both grieve and love.
3.
O fayer than ought ells
The world can shew, leave off in time to grieve,
Inough, inough, your joyfull looks excells,
Teares kills the heart, beleeve,
O strive not to be excellent in woe,
Which only breeds your beauties overthrow.

A shepherd in a shade
1.
A shepherd in a shade, his plaining made
Of love and lover's wrong
Unto the fairest lasse that trod on grasse,
And thus began his song:
Restore, restore my heart again,
Which love by thy sweet looks hath slaine,
Lest that, enforce'd by your disdain, I sing
"Eye upon love! it is a foolish thing".
2.
Since Love and Fortune will, I honour still
Your faire and lovely eye
What conquest will it be, sweet nymph, for thee
If I for sorrow die/
Restore, restore my heart again,
Which by thy love sweet looks hath slaine,
Lest that, enforce'd by your disdain, I sing
"Eye upon love! it is a foolish thing".
3.
My heart where you have laid, O cruell maide,
To kill where you might save?
Why have you cast it forth as nothing worth,
Without a tombe or arden?
O let it be entombed and lie
In your sweete minde and memorie,
Lest I resound on every warbling string
"Eye upon love! that is a foolish thing".

Flow my tears (Lachrime)

1. Flow my tears fall from your springs,
Exile for ever, let me mourne
Where nights black bird hir sad infamy sings,
There let mee live forlorne.

2. Downe vaine lights shine you no more,
No nights are dark enough for those
That in dispaire their lost fortunes deplore,
Light doth but shame disclose.

3. Never may my woes be relieved,
Since pittie is fled,
And teares, and sighes, and grones my wearie
dayes
Of all joyes have deprived.

4. From the highest spire of contentment,
My fortune is throwne,
And feare, and griefe, and paine for my deserts,
Are my hopes since hope is gone.

5. Harke you shadowes that in darknesse dwell,
Learne to contemne light,
Happie, happie they that in hell
Feele not the worlds despitte.

Clear or cloudie sweet Aprill showring

1. Clear or cloudy, sweet as April show'ring,
Smooth or frowning, so is her face to me,
Pleas'd or smiling, like mid May all flow'ring,
When skies blue silk and meadows carpets be;
Her speeches notes of that night bird that singeth,

Who thought all sweet, yet jarring notes
outringeth.

2. Her grace like June, when earth and trees be
trimm'd
In best attire of complete beauty's height;
Her love again, like summer's days be dimm'd
With little clouds of doubtful constant faith,
Her trust, her doubt, like rain and heat in skies
Gently thund'ring, she lightning to mine eyes.

3. Sweet summer spring, that breatheth life and
growing

In weeds, as into herbs and flowers;
And sees of service divers sorts in sowing,
Some haply seeming and some being yours;
Rain on your herbs and flowers that truly serve,
And let your weeds lack dew, and duly starve.

Sorrow sorrow stay, lend true repentant teares

Sorrow stay, lend true repentant teares
To a woe'ful, wretched wight,
Hence! despaire, with thy tormenting feares.
Do not my poor heart affright,
Pity! help me now or never,
Marke me not to endless paine,
Alas, I am condemned ever
No hope there death remain,
But downe I fall,
And arise I never shall.

Daphnis beder sin Galathee/ at hun paa sin Reise uden Afkladelse vil tæncke paa hannem/ oc jo komme snart til hannem igien.

1. O skionnest Hyrind'
Hvorthen staa'dog dit Sind?
Hvor mangen Dag! sig mig!
Skal jeg ej skue dig?
Har du ej Fryct/ at det dig ilde gaar/
Oc min Uvenn din Gunst ej efftertraar?
Ach! Giorde hand det/ mig til stoer Fortred/
Gaff dig it Kyss/ jeg daaned derved.

3. Er jeg end ej saa skionn
Oc uden til rindt kiønd?
Oc har jeg Hyrdæ Dreng
Ej meget Guld i Fieng/
Som mangen Nar/ der til uhæfflet Holck/
Der kiøg er/ naar som hand skals kinde Foick/
Saa har jeg dog et Hierte dydteld/
For Gienghed er det ad Vlissdom huld.

5. Udvald du Skowen dig/
Snart skait du finde mig:
Est du paa Soen at see/
Jeg følger Galathee:
Kand jeg it stort Skib icke faa paa Vand/
Da svemmer jeg oc søger dig paa stand:
Oc skiuler du dig udi dyben Dal:
Jeg dig/ min Vennist der vel finde skal.

6. Ej Hagel er saa svar/
Ja ingen Tordens Far'/
Oc ingen Storm saa stoer/
Ej Kulden uadff Noerd/
Oc breuder ej saa stærck det Hunde-Stiern/
At jeg dig jo vil søge nar oc fiern:
Thi hvad for Verden ellers færlight er/
For Kiærighed saa lætt det plejr at var'.

7. Hvi flyer du saa for mig?
Behager her med dig/
O Galathee/ at see/
Hvad der dog vel vil skee/
Om Daphnis vil udstaa Ulyck' oc Pijn?
Ach Hiertens Venn/ er hand dog egen din!
Begierer du hans Ære/ Goeds oc Moed:
Tag det dog hen/ der til hans Hierte bloed.

8. Kom Hiertens Galathee/
Kom/ at jeg nu maa see/
Dit Ansiet deiligt nock/
Kom med din gule Lock:
Du har nu været længe nock fra mig/
Tænck hvor jeg offtæ sucker effter dig/
Du har oc fristet nu saadan en Mand/
Der andet ej end troeligt elske kand.

Titlet: Affkladelse: ophor
v 2: Skiempt: spog/lidle: litle/liid: tal
v 3: uhæfflet: ubehøvet/Holck: klods, kioldrian/skinde: flta, rove.

Daphnis begs his Galathee to remember him all the time while she is away, and soon be back to him again.

1. Oh, fairest shepherdess, where are you
going? Tell me, how many days am I not
to look upon you? Are you not afraid that
you will be treated roughly, and my ill-
wisher will desire your favours? Oh, if so,
if he will give you a kiss, it will harm me
and I shall faint for that reason.

3. Even if I am not particularly handsome,
and do not, being a shepherd, possess
a lot of gold, and even if I am not a fool
who is only clever when he is fleeing
people — still I have a true and virtuous
heart: in spite of avarice, it is true to
wisdom.

5. Choose a forest, and I shall find you
there. If you sail upon the sea, I shall
follow Galathee: If I cannot get hold of
a ship, I shall immediately swim.
And if you hide in the deep valley,
I shall find you there.

6. No thunderstorm, no gale, no Nordic
cold, no burning Sirius can stop me from
following you both near and far away.
What is dangerous to the world is
usually made easy by love.

7. Why do you flee from me? Do you want,
Galathee, to see what will happen if
Daphnis is faced with distress and pain?
Oh, you friend of my heart, he is yours.
If you desire his honour, his fortune and
his courage, then take it, as well as his
life blood.

8. Come dearest Galathee, so that I may see
your beautiful face and your yellow
lock: Long enough have you been away
from me. How very often do I sigh for
you. You have tempted a man who can
do nothing else but love you truly.

Jt trofast Hierte gaar for Alting.
A.H.S.
Denne kand ocsaa siungis som:
Gaar i Hoffmænd/ Løber alle/ etc.

1.
Jt ræt trofast Hiert' at vide/
Det er vel dend største Skat/
Dend har Lycken paa sin Side/
Som faar dend Rigdom fat.
Mig er vel i største Smerte/
Thi jeg veed it trofast Hierte.
2.
Løber Lycken stundum vide/
Oc som mand ej gierne vil/
Da kand trofast Hierte stride
Haffver altid vundet Spil/
Mig er vel ...
3.
Fens Fornøjels' oc alleenne
I dend anders Velfærd staar/
Som sig sieff vil hannem meene/
Oc i Nød ej fra ham gaar.
Mig er vel ...
4.
Effter Lycken Gunst sig vender/
Guds oc Rigdom fare hen/
Skionhed ocsaa snart sig skiender/
Trofast Hierte staar igien.
Mig er vel ...
5.
Er mand nær/ oc er mand fjerne/
Trofast Hierte holder fast/
Huad mand vil/ vil det oc gierne/
Falder/ men staar op med Hast.
Mig er vel ...
6.
Jntet bedre til kand være
End en trofast Kærligheds/
Som ta til huer andre bærr
Vdi Ære/ Jeg det veed.
Mig er vel ...

v.1: vende
v.4: skiende sig: ødelægges
v.6: tu: to

To know a faithful heart.

1.
To know a faithful heart is the
greatest treasure. He who possesses
such riches must be happy.
Even in pain I am happy, for I
know a faithful heart.
2.
When sometimes happiness
vanishes and things go wrong, a
faithful heart will take up the fight,
and win the game. Even in pain ...
3.
Only the welfare of the other
person makes one happy. The
latter will love you like himself
and will not leave you when you are
in distress. Even in pain ...
4.
Fortune will change your happiness,
worldly goods will disappear, beauty
also withers, and only the faithful
heart is left.
Even in pain ...
5.
Whether one is close or far away, a
faithful heart will not let you down.
Whatever you want, it wants as well.
It may fall, but it will quickly rise
again. Even in pain ...
6.
I know of nothing better than two
people's faithful love in honour. This
I know. Even in pain ...

Dend højest bedroffuede Daffnis
Hiertes sørgelige Klage=wise.
Der hand omindri bleff tvungen
til ad hand gandske oc aldels
maatte forlade oc offuergifue
sin Allerkiæreste.
J.R.

1.
Nu bryd bedroffuet Hiert'
J tusind Stycker/
Fordi ad største Smert'
Os undertrycker:
Du mine Øinis Veld/lad klaglig flyde
De Taare mangelold:
J Nymer i vor Vold
Maa Vand udgyde.
2.
Nu bort' er aid min Glæd'
Er jeg i Sorgen/
Jeg er at doe bered/
Var det end Mergen:
Jeg vide/Verden/dig med Lyst forlade
Oc min Glæde/ Liff oc Lyck/
Oc aid min Præel oc Smyck'
Er værd at hade.
3.
Naar jeg dend gode Tijd
Ræt vil betræcte/
Som jeg i hu saa blijd/
Vild' intet ægte/
Dend jeg huer Dag foreffir i
Lyst oc Glæde/
Da sveder jeg ræt Blod/
Ja Hierte/ Sind oc Mod
Begynd' at græde.
4.
O! skulde du/ Venind'
Aid Sorgen vide/
Som mit Gemyt oc Sind
Maa for dig lide!
Snaert her/ snaert der jeg maa
udstaa stor Plage/
Forvist oc du da saae
J Droffuelle forgaa
Min' unge Dage.
5.
O Verden! nu Ade/
Oc mig forgiætte/
J Muld med Ach oc Vee
Mand mig skal sætte:
Ade O trofast Hiert' iblant de
Fromme/
Jeg nu ej miere tør/
Som jeg vel gjorde for/
Til dig gienkomme.

v.1: Veld: kilde/Vold: slette, mark/vand udgyde: græde
v.2: Præel: pragt
v.5: ade: farvel/forgiætte: glemme

The very sorrowful Daffnis heart-
rending lament. When at length he
was forced to give up and leave his
beloved for good.

1.
My heart, break into pieces because
of the great pain that oppresses us.
Spring of my eyes, shed your
sorrowful tears. You nymphs of
the plain must also pour out water.
2.
All my happiness is gone. I am in
distress. I am ready to die even
tomorrow. I shall gladly leave this
world: my joys, my life, my
happiness, and all my glory and
grace, are worth hating.
3.
When I remember the happy days,
which, then, I did not venerate, and
when I look upon my good fate and
delight, it makes my blood run cold:
my heart, my soul, my faith start
crying.
4.
Oh, my friend, you ought to know
the sorrow that I suffer for your
sake, and the pains I feel all the
time. All my youth is spent in
sadness.
5.
Farewell, oh world, forget me!
Lay me in the grave with wails
and sighs. Farewell, my faithful
heart. I no longer dare to come
back to you.

Druckensheds oc Viniens
sælsomme Virckelse.
En Dricke=Vine.
S.D.

1.
Jeg har i Dag
Lyst oc Behag
J dette Laug at blifue:
Oc Morgen med
Fra dette Sted
Vil jeg mig ey begiffue:
Her Vert/ giff mig
Nu Frihed slig/
Ad Jeg maa lystig være/
Oc see paastand/
Hvor vel Jeg kand
Et Glass paa Haanden bære.

2.
For Vijn oc Dryck
Maa Sorgen ryck/
Aff Vijn vi glæde vorder:
Vor Aand oc Sind
Hun giffuer ind
Ald Glæden ofver Boerde:
Hun har i Mund
Vort Hierts Grund/
Gior Staaderen til Fyrste:
Vi vorder kiek/
Oc uden Breck/
Ad efter Blod vi tørste.

3.
Den søde Saft
Dem giffuer Kraft
At tale/ som ej kunde:
Hun volde kand/
En fattig= Mand
Ad vi en Almyss' unde:
Hun giffuer Moed/
Til Hest oc Foed/
Ad mand for ingen viger:
Uddeler Kunst
Oc idel Gunst
Aff trej gang trende Hger (De ni Musæ)

4.
Mand derfor seer/
Ad tijd det skeer/
Naar Lungen nu vil flyde/
Hvor Pegasus
Udt et Russ
Hos os kand sig udgyde:
Her en Poet/
Der en Prophet/
En Physicus hist findes:
Dend gode Gud
Oc Hærrens Bud
En anden ene mindes.

5.
Et Par der staar
Oc drages Haar:
Hijn tager til sin Kaarde:
Her hujer een:
Dend bøj Been:
Hijn spyer sin' Ord saa haarde:
En dricke vil
Paa Duus dig til:
Om Krig en Spræder taler:
Med Reisen lang
Oc megen Tvang
En Logner oc saa praler.

A Drinking Song

1.
Today I went to stay in this merry
company: I will not leave even
tomorrow. Host! allow me to be
free and merry, and look, how I
can raise my glass.

2.
Sorrow must yield to wine and
sack, from wine we all become
merry. She gives pleasure to our
spirit and soul. She shows the
bottom of our heart, and makes the
beggar a Prince: we feel valiant
and without faults, and we thirst
for blood.

3.
The sweet grape gives eloquence to
those who have none: she makes us
give money to a poor rascal: she gives
us courage, either on foot or horse-
back, so that we need not give
ground to anybody. She even gives
away the favour of the nine muses.

4.
With ample wine, one often hears
drunk people talk a lot: here is a
poet, there is a prophet, and there is
a physician: and another only
remembers the good God and his
commandments.

5.
There is a couple in quarrel, one of
them is drawing his sword: here is
one who is shouting, and one using
hard words. One wants to drink on
your health, another boasts of war.
A liar brags about the troubles of
travelling.

6.
Jeg fryder mig/
Er glædelig/
O Vijn! udfad din Gafve:
En Dands/ en Sang/
En Jeg/ en Klang
Vil Jeg for alting haffve:
Saa vi et Glass
Til rette Pass
Derpaa uddricke ville:
Du glædsom Bloed/
Lad mig en goed
Runds=dinella spille.

v.1: Her: Hr./paastand: straks
v.2: ryck: vige/Breck: mangel, fejl
v.4: Lungen: måske navnet på en vin (?)
v.5: drage Haar: strides
v.6: Pass: tidspunkt

6.
I am merry and happy, oh Wine!
I'll always have a dance, a maid,
song and music. To this we will
drink a glass: oh red grape, let me
play a merry runda=dinella!

COVER PICTURE

Christian IV's musicians. Anonymous ceiling painting in The King's Chamber at Rosenberg in Copenhagen. Traditionally ascribed to Frantz Clein, but recent research tends rather to indicate Søren Kiær.

Christian IV's musikanter. Anonymt loftsmaleri i "Kongens Gemak" på Rosenberg i København. Tilskrives traditionelt Frantz Clein: den seneste forskning peger dog på Søren Kiær.

Recording data: 1987-03-30/31 at St. John's Church, Hackney, London
(Rogers Covey-Crump, Jakob Lindberg), 1987-07-31,-08-01/2 at Holte
Gymnasium, Copenhagen (Ulrik Cold, Lars Ulrik Mortensen)

Recording engineer: Robert von Bahr

Digital editing: Robert von Bahr

Sony PCM-F1 digital recording equipment, 2 Neumann U89 microphones

Producer: Robert von Bahr

Cover text and English translation: Niels Krabbe

German translation: Per Skans

French translation: Arlette Chené-Wiklander

Sleeve design: Andrew Barnett

Type setting & Lay-out: Andrew Barnett

Lithography: KåPe Grafiska, Stockholm

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden

Tel.: +46 8 544 102 30 Fax: +46 8 544 102 40

info@bis.se www.bis.se

© & © 1987 & 1988, BIS Records AB

The complete series of Music from the time of Christian IV is available on four BIS compact discs: BIS-CD-389: Church Music at Court and in Town / BIS-CD-390: Instrumental Ensemble and Lute Music / BIS-CD-391: Songs and Harpsichord Music / BIS-CD-392: Madrigals from the South to the North.

